

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. III. - Broj 7.

Ljubljana,
11. februara
1932.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 — Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasni po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Privredne teškoće

Novo ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda važan je događaj za naše Sokolstvo, a organizacija ove državne ustanove za telesni uzgoj dolazi baš u času i dobre i lože konjuktura. Taj splet uzroku i posledica, za nas Sokole, vrlo je zanimiv, i o njemu treba razmišljati.

Konjuktura, sa gledišta telesnog uzgoja, nije nikad bila tako povoljna kao sada. S jedne strane Sokolstvo energičnim zamahom raste, širi se u sve krajeve zemlje, osvaja i najudaljenija područja; s druge strane jugoslovenski sport intenzivno pristupa unutrašnjoj organizaciji, učvršćivanju korišninih deonica, i uzgojnih elemenata. Kao treće dolazi lepi porast svih ostalih organizacija fizičkog vaspitanja naroda: planinarstva, ferijalnih kolonija, skautizma i drugih. Jos je važno i to, da je veliki napor državnih i samoupravnih vlasti u ovo poslednjih deset godina popratio prilike u školama i da sada imamo i lepih i modernih zgrada, dvorana i vežbališta za škole. Ova četiri faktora stvaraju tu povoljnu konjukturu za svestrani rad na fizičkom vaspitanju naroda. A to je zadača i uloga novog ministarstva.

Ali u isto vreme imamo da takav rad i nepovoljne uslove, koji stvaraju nepovoljnu, da ne kažemo, lošu konjukturu. Ti su uzroci poznati po posledicama: teški su dani, privreda proživiljava kušnju, a sva gospodarstva, od najskromnijih do najvećih, zauzepta su svim svojim sredstvima i silama nastojanjem da svladaju teškoće i da se održe. Ovde nije mesto da o tome raspravljamo, ali poznato je svima, da su prilike ozbiljne i da traže ozbiljne i trezne postupke. Većina našeg naroda, zemljoradnici, nema povoljne privredne konjekture, i brigu brine za svoj rad.

Ovo je nepovoljna situacija za novu akciju fizičkog vaspitanja naroda.

Dobro organizovan, od države mognuti rad na telesnom uzgoju naroda svakako je viši stepen civilizacije, i nešto što se pojavljuje kao posledica blagostanja i manjih brig za život. Čudno je i zvuči paradosalno, ali oni koji najviše trebaju korisne posledice telesnog uzgoja, najmanje se s njim bave! I skustvo nas uči, da se ljudi intenzivno posvećuju telesnom uzgoju, kad su u povoljnijim prilikama, kad su svladali glavne brige za život. Tako da vežbanje i telesni uzgoj izgledaju kao neki suvišak, pretičak, nešto što sebi može da pruži samo bolje postavljen čovek. A baš onome, koji slabije živi, koji oskudeva, onome najviše treba izdržljivosti, čvrstine i zdravlja da podnese sve teškoće i borbe u životu. Dok će se onaj imenuj lako domoci potrebnog za život, dole siromašniji trebati da napne sve sile, da to stekne sebi i svojima.

Odlat, radi mnogih uzroka, koje ovde nećemo ispitivati, postoje ipak činjenica, da se vežbanje, da se telesni uzgoj smatra nekim luksusom, da se doterane organizacije telesnog uzgoja nalaze u bogatijim i srednjim krajevima, i da je u telesnom uzgoju napredniji onaj kraj, koji je i gospodarski napredniji. Telesni uzgoj dolazi u boljim danima i kod osiguranih egzistencija, a s druge strane lepo je dokazao br. dr. V. Murnik, baš u našem listu, da je vežbanje i telesni uzgoj najviše potreban u danima teškoće i borbe. Pošto se sadašnja doba smatra teškim sa privrednim stanovista, i pošto te teškoće osećaju svi, baš najširi slojevi naroda, nastaje pitanje: kako da se provede intenzivno jačanje i učvršćivanje naroda telesnim uzgojem, a da se ne stvore novi tereti i novi pritisak na našu privredu. Praktički rečeno: kako da se povežu i dobra i nepovoljna konjuktura u jedno, da se iskoriste povoljni i ublaže nepovoljni uslovi za telesni uzgoj naroda, za rad svih onih organizacija, koje će pomagati novo ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda.

Dobro organizovan telesni uzgoj naroda zahteva velike početne investicije, a isto tako i velike svote za udržavanje i kontinuelan rad. Članovi upravnih odbora naših sokolskih društava pa i svi drugi, lako će to razumeti. Pogotovo kad se standard takvog rada postavi visoko, kad svaka, i najmanja seoska općina ima svoje ve-

liko prostrano igralište, varošec i građevi prostrane i lepo uređene dvorane i letnja vežbališta, sokolska društva, sokolane i domove, a sportska društva igrališta, plivališta, spremništa čamaca, planinarske kuće, vežbališta i drugo. Škole trebaju svoja igrališta i dvorane, pa još dolaze zdravstvene stanicne, lečilišta, ferijalne kolonije, centralne škole za nastavnike gimnastike, stacioni za utakmice i sletove. Sve to prestavlja ogroman narodni kapital, koji je delom već uložen, ali koji se još mora uložiti u taj potpovit, da bi delovanje organizacije telesnog uzgoja naroda, u svim krajevima Jugoslavije, bilo napredno i doterano.

Osim ovih kapitala, koje treba uložiti kod osnivanja i organizovanja, potrebna su takoder velika sredstva i za uzdržavanje tog rada. Pogledajte samo proračune naših sokolskih jedinica. Skromne su to i na oko male, beznačajne svete. Ali tih jedinica ima na stotine, preko 1500, a u svim ovim proračunima nisu uračunate i one nevidljive, a najvažnije brojke uloženog dobrovoljnog rada, bez otstope i bez placje. Kad bi se besplatni rad svih naših oduševljenih sokolskih radnika pretvorio u brojke, a one pribrojile proračunima sokolskih jedinica, onda bi videli, da su to velike sume, koje treba naša organizacija za uzdržavanje i za pravilno funkcioniranje. A taj dobrovoljni rad takođe je element privatne i jednak je, ako ne mnogo više, važan kao i uložen novac, kapital.

Dakle rad na telesnom uzgoju naroda zahteva velike kapitale i mnogo rada.

Pokušavao sam da zbrojim sve te sume i da sastavim prikaz potreba telesnog uzgoja naroda u Jugoslaviji (škole, vojska, Soko, sport i ostale organizacije). Iskreno priznajem, da sam se preplašio, za naše prilike, ogromnih izdataka. A kad bi se još uvelo obvezatno fizičko vaspitanje za sve građane, pa dnevno vežbanje u svim školama (a ne samo po dva sata sedmično), kad bi se osnova centralna državna škola za nastavnike gimnastike, a kad bi se broj stručnih lica potrošio (a to je još uvek minimum), kad

bi se osnovale zdravstvene stanicne za kontrolu i savetovanje, i kad bi se svim osnovnim školama uredila igrališta i vežbališta, porasli bi potrebeni kapitali na još mnogo više.

Fizičko vaspitanje naroda podiže narodno zdravlje i povećava radnu sposobnost — korisno je. Ali isto tako treba znati, da užeg privrednog gledišta, da je fizičko vaspitanje naroda potpovit u koji se ulažu veliki kapitali i mnogo rada, a sve bez direktnog finansijskog efekta. Treba dobro shvati svrhu i posrednu korist od jakog i sposobnog radnika, da bi privrednik pristao da snošenje tih troškova i imobilizaciju tako velikih kapitala. Pogotovo u današnjoj nepovoljnoj konjukturi.

Sva ta razmatranja nebi nas dovele optimističkim zaključcima, i nebi nas pomakla napred na bolje i sačuvanje, da ne postoji još nešto. Ono najvažnije, koje će povezati i povoljnu i nepovoljnu konjukturu. Samo da se dotaknemo tog pitanja i da nabacimo glavne misli.

Kod nas u Jugoslaviji je situacija vrlo dobra za produljivanje i proširenje fizičkog vaspitanja naroda. Postoje već jake, iskusne i raširene organizacije, uloženi su već sada veliki kapitali, a i velik vidljiv, a još veći vidljiv rad. Sve te organizacije, od državnih (škole), do privatnih (Soko, sport i druge) nalaze se na zdravom putu napretka. Ali sadašnja privredna slaba privredna konjuktura ne dozvoljava razbacivanje, niti daje na raspolažanje dovoljno materijalnih sredstava za velike nove potpovite i reforme. Rešenje uspešnog napretka leži u koordinaciji rada svih faktora fizičkog vaspitanja naroda i u racionalnoj potrošnji sredstava i rada. Kod smisljene saradnje i kraj proračunate i ozbiljne štednje, moći će se poboljšati korisni učinak organizacija, koje postoje. Po postepenom planu, u nekoliko godina, moći će se i bez osjetljivih tereta, uvesti i ono što nam još nedostaje i što baš sada mnogo trebamo, jer bez zdravog, snažnog i izdržljivog čoveka nećemo svladati teškoće. Na taj saradnji svih faktora fizičkog vaspitanja naroda treba odmah raditi, a svit faktori treba da shvate današnju privrednu konjukturu, da budu u svetu čim skromniji, čim požrtvovaniji i da štede.

— H. M.

Bratska ljubav neka vlada među nama!

Naše bratstvo ne sme da se ispoljava samo u tom, da se medusobno oslovjavamo sa "brate" i "sestre" i "ti", već treba, da je to bratstvo istinsko, puno medusobne ljubavi, koja ima da se pokaže osobito u pomoći bratu u nuždi.

Pred sobom imademo iskaz skupljenih priloga za braću u postradalim krajevima od suše, i ovaj pokazuju, koliko smo još daleko od onog pravog sokolskog bratstva i praktične njegove primene, jer nam taj iskaz jasno kaže, da su baš naša društva u najpogatijim krajevima dala najmanje, ili da se uopšte nisu odazvala pozivu Saveza. Izgleda, da je možda ponešto krvica i na župskim upravama, što nisu uznaštojale svim sredstvima, da društva njihovog područja učine svoju sokolsku dužnost prema postradaloj braći.

Svega se prikupilo 20.762 Din, što je svakako i u doba krize veoma jasan rezultat, jer da su sve naše jedinice dale bar po 20 Din, moglo se sakupiti preko 30.000 Din, a koliko je društava, koja bi mogla dati i više, čak i preko sto dinara, pa bi lako mogli postići sumu od 100.000 Din, što bi tek prilično odgovaralo našoj brojnoj snazi i moralnoj dužnosti prema svojoj braći. Ako je moglo da prikupi Sokolsko društvo Kranj 1510 Din, četar u selu Sesvete kraj Zagreba 868 Din, zar nebi mogla i mnoga druga društva i čete da prikupi barem toga. A ima čak župa, koje se uopšte nisu odazvala pozivu Saveza, i to bi trebalo otvoreno žigosati. Izkaza, koji ovde objavljujemo, vidi se, koje su jedinice učimle svoju dužnost, a koje ne.

Neka su društva svoje priloge uputila postradaloj braći preko Crvenog krsta, ali ipak znamo, da je tih vrlo malen broj, pa kako bi želeli u

interesu tačne evidencije da znamo ukoliko se naša društva i čete odazivaju saveznim pozivima, to bi bilo potrebno, da sve naše jedinice u buduću sve priloge upute Savezu, a očekivamo i to, da će se uopće bolje odazivati raznim pozivima Saveza. Što se pak naročito tiče akcije za pomoć postradaloj braći, mogla bi naša društva da prieđe, ukoliko ne mogu da daju od svoga, prikupljanje dobrovoljnih priloga među članstvom i građanstvom, ili pak neku priredbu u korist postradalih. Treba samo malo prave bratske ljubavi i volje za rad, pa se može mnogo da učini.

Da vidimo sada, koliko smo prikupili za našu braću!

U župi Tužla sakupljeno je od pojedinih jedinica 3040 Din, samo društvo Ugljevik, koje sigurno ne spada među najuspješnija, prikupilo je 800 Din. U župi Ljubljana prikupilo se 2339 Din, a moglo se i mnogo više, jer se mnoge jake jedinice nisu odazvale. U župi Kranj 1810 Din, ali su se odazvala samo društva Kranj i Radovljica, a gde su ostala? U župi Zagreb prikupilo se 1488 Din, i to od društava iz pokrajine, a što je učinio naši beli jugoslovenski Zagreb, da ni jedno njegovo Sokolsko društvo ne viđamo u tom iskazu? Društva župe Sarejevo dala su 1376 Din. U župi Novi Sad prikupilo se 1286 Din, u župi Kragujevac 936 Din, u župi Skoplje 922 Din, u župi Maribor 910 Din, u župi Niš 572, a u župi Vel. Bečkerek 100 Din.

Pojedinci dali su 5981 Din, a od toga sama Jugoslovenska sokolska matrica 500 Din i Učiteljska tiskara, u kojoj se štamaju naši listovi, 500 Din. Naknadno su javile još župe Celje, da je prikupila 1528 Din, župa Osijek 5400 Din i 1840 kg žita i da je Sokolsko društvo Podravska Slatina

poslalo neposredno župi Mostar 217 Din, a društvo Kumanovalo javilo je Savezu, da je uputilo Crvenom krstu u Beogradu 500 Din. Mi iz ovoga viđamo, da je župa Osijek najlepše izvela akciju za pomoć postradaloj braći, da može svim župama u Savezu i u tom pogledu da služi kao uzor. Koliko do danas znamo, iznose svi prilozi i oni u iskazu i oni naknadno javljeni ukupno jedva 28.407 Din, dakle niti 30.000 Din, koliko bismo mogli sakupiti, da je svaka naša jedinica dala bar 20 Din.

Naša je sveta dužnost da učinimo sve, da pomognemo svojoj braći, jer nama je ipak život mnogo lakši. Treba da se sustegnemo od dnevnih uživanja i suvišnih luksusnih zabava i

plesova, dok ima među nama ljudi koji nemaju tako reči ni kore hleba. Zar da se zabavljamo, da plešemo, trošimo grđne pare, misleći samo na sebe i svoje uživanje? Treba lečiti, lečiti i u našim redovima, jer inače mi smo izgubili pravac, kojim treba da idemo i u dobrim ali i još više u ovim teškim vremenima. Tyrš nas uči skromnosti, Tyrš nas uči ljubavi prema svom bratu. I u ovaj jubilaroš Tyršev godišnji Sokolstvo najlepše će se odužiti svom genijalnom pokretu, da postane avantgardom socijalne pravde, borbe protiv svakog luksusa, borbe protiv odvišnih zabava, a da izvede akciju za pomoć najbednijim. I. P.

Širenje sokolske ideje po osnovnim školama

»Osnovna škola treba da u svome delokrugu i u svakoj zgodu, kojih ima dosta, upoznaje mlađe sa zadaćom, koju Sokolstvo vrši u narodu, da u njoj budi za Sokolstvo interes, da joj Sokolstvo omilji i da oseti težnju i potrebu da u Sokolstvo stupa.«

(Putevi i ciljevi.)

Omladina naša je budućnost! Ovo se stalno kaže i ističe a osobito u Sokolstvu. A danas, kada se toliko govori o općenitom uzgoju mladeži i o telesnom uzgoju iste, rado se zaboravlja, ko je u prvom redu pozvan i kako da se širi sokolska misao među omladinom osnovnih, srednjih i visokih škola. Dobili smo zbilja nekoliko puta na tehnički rad, ali sve ovo većim delom ostalo je samo na papiru, dok o samoj organizaciji sprovođenja sokolske ideje u nastavni plan, kako to predviđa zakon, nemamo do danas ni pojma. Zbog toga niti ne možemo očekivati, da će škola i učitelji sami sokolizovati našu omladinu, ukoliko to za sokolski rad usposobljeno učiteljstvo u pojedinim krajevima, gde postoje sokolske jedinice ne čine ove same. Ali koliko je krajeva, gde tih nema! Da bi se pak širenje sokolske misli moglo da vrši i u tim krajevima, treba da se Sokolstvo pobrine najpre za vaspitanje samog učiteljstva. I još zbor nečega potrebljivo je, da se sav taj rad zbilja organizuje, a to je, da u nekim krajevima rade neprijatelji Sokolstva, a u drugim učitelji sa preduzimanjem specijalnih učiteljskih tečajeva, koje neka prireduju u saradnji sa sreskim učiteljskim organizacijama veća i bolja društva uz pomoć same župe. Ovako za sokolski rad usposobljeno učiteljstvo može za vreme same nastave da širi sokolsku misao. Merodavni sokolski činitelji neka se pobrinu, da dobijemo već jednom određen nastavni plan osobito za telovežbu, u kojem će se istaknuti i idejna strana Sokolstva. U školi neka se čitaju sokolski omladinski listovi »Naša Radost« i »Sokolić«, a sve škole trebale bi da drže »Sokolski Glasnik« i »Sokola«, te da imaju i sve ostale sokolske publikacije u svojoj školskoj biblioteci, naročito pak »Organizaciju Saveza SKJ« te »Puteve i ciljeve. Sva telovežba školske dece neka se strogo vrši po Tyrševom sistemu, a eventualno ne sa saradnjom društvenih tehničkih i prosvetnih odbora.

Na koncu vama bi umesna bila i razna sokolska radio-predavanja za učitelje, u kojima bi istaknuti sokolski radnici obradili ceo sokolski program i sav sistem sokolskog uzgoja. Također u okvir takozvanih školskih radio-satova neka se uvrste sokolske teme.

Na Sokolstvu je i državi, da se što pre izvede u tom smislu podesna akcija. Vreme prolazi, pa ne smemo dalje čekati. Treba organizovati sav rad, treba suradnje škole i Sokola, treba određenog plana, pa će omladina biti skoro naša — sokolska.

Tratar Marjan — Trebnje.

Savezna prednjačka škola

SLOVENSKO SOKOLSTVO

70 godišnjica Praškog Sokola

Dne 16. februara godine 1862. sačuilo se u Pragu na ustavotvornoj glavnoj skupštini Praškog telovežbačkog društva 75 osoba, da nakon priprava od nekoliko meseci oživotvore prvo potpuno češko telovežbačko društvo. Među sabranim nalazio se ceo niz telovežbačkih amatera iz Malypetrovog telovežbačkog zavoda, nadalje lep broj nacionalno svesnih praških gradana, književnika, profesora, trgovaca, umetnika i političara, koji su svih nekako osećali, da će s ustavotvorenjem novoga društva češko narodno udejstvovanje krenuti novim smerom, koji će urođiti većim uspesima u postepenom stvaranju nacionalne slobode.

Među sabranima nalazila su se dvojica, koja su naročito pobudivali opću pozornost, i to mladi doktor filozofije dr. Miroslav Tyrš i poznati praški gradač Jindřich Fügner.

Ispočetka, za dobu priravnih radova u svrhu osnivanja društva, vladalo je općenito mišljenje, da bi se imalo da osnuje samo neko čisto telovežbačko društvo, bez ikakvog dubljeg nacionalno uzgojnog značaja, ali sve više i više počela je da prevladuje misao, da je češkom narodu, koji je težio da se oslobođi od austrijskog jarma, potrebna organizacija, koja će mu podavati snažnog impulsa u budućim borbama. Nisu moguće svih bili svesni tog velikog gesla, pod kojim se je osnivalo to novo društvo, ali mnogi među njima to je već tada osećili. I među ovima bili su Tyrš i Fügner. Vežbači, naročito oni iz Malypetrovog zavoda, bili su još uvek mišljenja, da takoder i to novo, posvemo češko društvo, ima da bude samo telovežbačka organizacija, dok su ostali težili, da ono u prvom redu treba da ima dublje i više ciljeve, naglašajući pri tome, da telovežba, odnosno opći telesni uzgoj, treba da bude samo sredstvo da se postigne veliki cilj. Iz Praga trebala je da poteče inicijativa, da se slična društva osnuju takođe i po svoj češkoj zemlji, koja će sve svesne Čehe poticati na fakteno stvaranje preduslova za onaj momenat, kada bude uistinu imalo da nastupi narodno oslobođenje. Kao uzledeo im je tada pri tome starogrčki narod sa svojom kulturom i ljubavlju prema domovini, koja je naročito za doba perzijskih ratova doprinela na olatar domovine tolike žrtve.

U dvorani »Apolla« bio je dakle godine 1862. dne 16. februara osnovan »Sokol Praški« i skupština je tada izabrala za njegovog prvog starosta Jindřicha Fügnera, a za načelnika dr. Miroslava Tyrša. Radom se počelo odmah već u martu.

Odjek tog samog po sebi u to doba malog dogadaja po svoj češkoj zemlji bio je velik i preko očekivanja. Još iste godine podiglo se nekoliko sokolskih društava i njihov se je broj iz godine u godinu sve to više množio. Već tada imao je Tyrš u mislima da osnuje manje saveze sokolskih društava, takozvane župe, ali austrijska policija odmah je naslutila i opazila, kako se narod kupi oko svog Sokola te je osnivanje takovih župa jednostavno zabranila. Zato je i pripalo »Sokolu Praškom« toliko veće značenje matičnog društva, a pogotovo, jer je tamo deloval i ustanovitelj sokolske telovežbe i idejni voda svega pokreta dr. Tyrš, koji je jednakom ljubavlju pazio i gledao i sva ostala društva kao i na svoje. Na njegovim zasnovanim putevima nerazdruživo ga je pratio Fügner, koji je novom društvu sagradio vlastiti dom i brinuo se za nj kao otac za svoje dete.

Značaj ustanovljenja sokolske organizacije pak pokazao se je kasnije u još većoj meri. Ne samo da se je sokolska misao širila po češkoj zemlji, već je ona domalo prodrila i među ostale Slovence. Tako su Jugosloveni osnovali već godinu dana kasnije svoj »Južni Sokol«, a zatim su sledili Poljaci i t. d. Češko Sokolstvo samo pozvalo je pak nakon dvadeset godina sve svoje čete na veliku manifestaciju u Prag, na I. svesokolski slet, koji se je održao na Stralskom otoku godine 1882. Za ovim redali su se onda daljnji sletovi i sve jasnije je bivalo, da je Sokolstvo onaj faktor, koji će ujediniti ceo češkoslovački narod i približiti sve slovenske narode te pripomoći da se zajednički nastupi u doba, kada će nacionalna slogan imati da bude najpotrebnija.

Danas, kada gledamo na to natrag, u ono doba, nehotice nam pada na pamet ona odvražnost braće, koja su takoreći u sred starog Praga, bez sredstava, samo puni oduševljenja domovinske ljubavi, osnivali prvo, matično društvo našeg slovenskog Sokolstva. Sećajući se toga, danas mora da im se klarira ceo slovenski svet, jer nije malena zasluga Sokolstva, da je ono du-

ševo preporodilo sav češkoslovački narod i time u prvom redu pripomoglo da dođe do svoje slobode. Ustanovljenjem Sokola takođe i među ostalim Slovenima nastupilo je u mnogočem novo doba, doba, koje još nije završeno. Sokolstvo je pozvano, da svoju začetu izvrši do kraja, a koju mu je označila već ustavotvorna skupština Praškog Sokola 1862.

60 godišnjica braća dr. D. Verguna

Malo kasno dolazi da čestitamo bratu dr. Dimitriju Nikolajeviću Vergunu njegovu 60-godišnjicu. Ali ništa za to, jer su naše čestitke tim toplije, iskrne i bratske. Brat prof. dr. Vergun, bivši starosta ruskog zagraničnog Sokolstva poznata je sokolska ličnost.

Brat dr. Dimitrije Vergun

koja je medju ruskim Sokolima i u celom slovenskom svetu stekla velik ugled baš radi svog neumornog nastojanja da za veliku sokolsku misao pridobiće ogromne mase ruskog naroda. Već u predratnoj Rusiji stekao je neocenjivih zasluga za sokolsku stvar, a iz rata pak među prvima počeo je da organizuje emigrirane ruske Sokole, stvorivši Sojuz ruskog Sokolstva za granice, kome je bio dugi niz godina na čelu. Kao takav sudjelovao je pri osnivanju Saveza Slovenskog Sokolstva u Varšavi, učestvujući u svem radu ove najviše slovenske sokolske zajednice. — Na posljednjoj glavnoj skupštini otstupio je sa mesta staroste, pa ga je rusko Sokolstvo izabrao pretdsednikom savetodavnog odbora sojuza.

Na mnogaja ljeta, dragi braće Dimitrije Nikolajeviću! Zdravo! Bud zdrav!

Svet češkoslovačkog Sokolstva

Tamo, gde sila upre, tamo se po kreće svet, veli Tyrš. To geslo, neumrog osnivača bilo je u mislima svim svesnim članovima ČOS, kada su primili poziv da uplate sletski garancijski fond. Kako javljaju listovi iz Praga, do danas je sokolsko članstvo uplatilo za sletski garancijski fond već preko 3.500.000 Kč te samo nekoliko društava i četa ima još da uplati ukupno svetu od 60.000 Kč, čime će biti uplaćen sav garancijski sletski fond. S tim je Sokolstvo samo obezbedilo potrebna novčana sredstva za gradnju tribina i za sve ostale sletske predpripreme i tako omogućilo da se sve to dešto izvrši u lepom redu i po programu a bez većih briga, dok je s druge strane opet finansijski uspeh sleta takođe u mnogočem već osiguran. Ukoliko nam je poznato, opet se desilo, da su baš najsiromašnija društva bila prva, koja su doprinile svoj obol na olatar zajedničke stvari.

Značaj ustanovljenja sokolske organizacije pak pokazao se je kasnije u još većoj meri. Ne samo da se je sokolska misao širila po češkoj zemlji, već je ona domalo prodrila i među ostale Slovence. Tako su Jugosloveni osnovali već godinu dana kasnije svoj »Južni Sokol«, a zatim su sledili Poljaci i t. d. Češko Sokolstvo samo pozvalo je pak nakon dvadeset godina sve svoje čete na veliku manifestaciju u Prag, na I. svesokolski slet, koji se je održao na Stralskom otoku godine 1882. Za ovim redali su se onda daljnji sletovi i sve jasnije je bivalo, da je Sokolstvo onaj faktor, koji će ujediniti ceo češkoslovački narod i približiti sve slovenske narode te pripomoći da se zajednički nastupi u doba, kada će nacionalna slogan imati da bude najpotrebnija.

Danas, kada gledamo na to natrag, u ono doba, nehotice nam pada na pamet ona odvražnost braće, koja su takoreći u sred starog Praga, bez sredstava, samo puni oduševljenja domovinske ljubavi, osnivali prvo, matično društvo našeg slovenskog Sokolstva. Sećajući se toga, danas mora da im se klarira ceo slovenski svet, jer nije malena zasluga Sokolstva, da je ono du-

vima u Pragu. Upravo je ganutljivo gledati svu tu staru prašku braću, koja pripadaju najvećim delom staroj sokolskoj gardi, kako revno i požrtvovno vrše u kroju svoju službu. To bi umogućeno trebalo da posluži kao uzor i ostalim Sokolima. Ogroman broj posetnika sokolskog sleta zahteva također i velik broj priredaba. U prvom redu treba se pobrinuti za sokolski način, kome će se za vreme naraštajskog sleta na nekoliko mesta prrediti »beseda«. Mnogo više tih priredaba biće naravno u glavnim sletskim danima. Ne samo što će se po svim praškim pozorištima, a kojih ima velik broj, prrediti svečane i prigodne predstave, već će također i svi bioskopi imati primerne programe. Nadalje se mora da računa i na ceo niz raznih pozdravnih večeri, oficijelnih i bratskih. U julu biće nekoliko takovih priredaba. Dne 2. jula biće priredeno veliko pozdravno veče za prispele goste, koje će se po svoj prilici održati u Smetaninoj dvorani praškog Obecnog doma. Slediće dva dana odredena su i to: 3. jula za svečanu matiniju, a 4. jula pak biće priredeno veliko »Slovensko veče u Smetaninoj dvorani. Matinija 3. i 5. jula priredjeće se u velikoj dvorani pozorišta Lucerna. Istoga dana sastaje se na poziv češkoslovačkih novinara slovenski i svi drugi novinari na zajedničko novinarsko veče. Pored svih načinjene oficijelne priredabe, u svim većim praškim koncertnim dvorana, priredjeće se i birani koncerti, a na vltavskim otocima veliki vrtni koncerti priznatih praških glazbenih institucija. Ali ni to sve još neće biti dovoljno. Na raznim krajevima grada priredjeće se pučke veselice, koje su ostale u tako lepoj uspomeni svim učesnicima dosadanjih svesokolskih sletova, ta baš su se na ovima sklapala najlepša prijateljstva među sokolskim pripadnicima pojedinih slovenskih naroda. Pored svega toga program sleta obuhvata takođe i takmičenja raznih sokolskih pevačkih zborova, glazba, zatim pozorišne predstave na otvorenom, iluminaciju grada, naročito Hradčana, što će predstavljati pravo majstorstvo domaće češkoslovačke pirotehnike.

Ovdje smo dakle naveli čitav niz priredaba i zabava za vreme sleta. Međutim biće priredjen i velik broj izložaba za ljubitelje raznih umetnosti. Tako su svoju saradnju već obecali najbolji pripadnici češkoslovačke glazbe i pozorišne umetnosti, znameniti virtuoz i pevači, skladatelji i književnici, kao Kubelik, Ludík, Příhoda, Zitek, Kocián, Ziková, Češka filharmonija, pevački zborovi Praških i Moravskih učitelja, nadalje pevačka društva Hlahol, Smetana i t. d. Tako će tada prispeti u Prag jedan od najznamenitijih čeških dirigentov Vaclav Talich. Konačno će takođe biti permanentno u službi sleta i praški radio-žurnak, koji će veličanstvenost praških dana svesokolskog sleta razglasivati svemu svetu.

Razne vesti iz ČOS

Na zadnjoj sednici predstedištva ČOS bilo je zaključeno, da će se izborna novoga staroste ČOS izvršiti već na prolećnjem zasedanju odbora, kako to propisuje pravila ČOS. Nadalje se je nedavno održalo savetovanje predstedištva i načelnštva gledje Saveza Slovenskog Sokolstva te je bila izabrana komisija, koja će izraditi razne predloge za promenu pravila Saveza Slovenskog Sokolstva. U komisiju su ušla braća: Lukášek, Heller, Provaník, dr. Klinger, Krejčí i dr. Horvat. — U spomen 100-godišnjice Tyrševog rođenja predstedištvo je ustanovalo dva prelazna dara za takmičarske vrste viših deljenja članova i članica. Ova takmičenja održaće se po prvi put na ovogodišnjem IX. svesokolskom sletu. Vodstvo ČOS posavetovalo se je takođe i o prilasku u Međunarodnoj telovežbačkoj uniji, koja će održati svoju skupštinu za vreme sletskih dana u Pragu.

Obaveštenje!

Da se omogući na bavak knjige br. Malina „Udžbenik češkog jezika“ svakome, koji se odlučuje da putuje na slet u Prag, snizili smo cenu svakom primerku na 15 Din (mesto 25 Din).

U štampi je od istog pisača informativna knjiga „Češkoslovačka i Češoslovaci“, koja će poslužiti istoj svrsi kao „Udžbenik“. Cena i ovaj knjizi biće 15 Din.

Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana

prodam

dobro ohranjem pisali stroj „A. E. G.“ Naslov pove uprava Sokol. Glasnika.

(Nastavak sa 1. str.)

ribor 5, Mostar 1, Niš 2, Novi Sad 1, Novi mesto 3, Osijek 5, Sarajevo 2, Skoplje 5, Split 2, Sušak-Rijeka 1, Tuzla 2 i Varaždin 3.

Skola je počela redovitim poučavanjem 3. februara u 7 sati izjutra. Poučavanje traje dnevno 6 do 8 sati. Tehničko vodstvo škole za članove imaju župski načelnik i član savezne TO TO. Br. Mačus, administrativne poslove pak vrši br. Veljak, koji ujedno počne i u tehničkom pogledu.

Članica prijavilo se je k ispit 47, te su ga položile sve. Jedna sestra, koja još nije dobila dopust, morala je da se vrati na službu, te će stupiti u školu, ako joj dopust bude odobren. Saveznu potporu primaju 34 članice, a neko pak dobivaju samo stanaru. Po zvanju članice su: 15 učiteljica,

4 apsolventkinje učiteljske škole, 7 dakinja, dve privatne činovnici, 1 radnica i 18 privatnica. Po župama raspodjeljuju se: Beograd 5, Bjelovar 1, Cetinje 1, Cetinje 1, Karlovac 2, Kranj 3, Libljana 5, Maribor 4, Mostar 1, Niš 2, Novi Sad 1, Novo mesto 2, Osijek 2, Sarajevo 1, Skoplje 6, Split 2, Sušak-Rijeka 1, Vel. Bečkerek 1, Varaždin 3 i Zagreb 3.

Takođe i škola za članice počela je redovitim poučavanjem 3. februara. Vodstvo škole povjereno je s. Trdnojovoj, zamjenici savezne načelnice. Poučni vrši se u Sokolskom domu Sokola I Tabor.

U tehničkom pogledu su članovi i članice mnogo bolji nego što su bili u prvoj saveznoj predjačkoj školi i stoga se može da očekuje, da će i uspeh biti takođe mnogo bolji.

Iz načelništva i tehničkog odbora Saveza SKJ

Iz sednice savezne TO

od 4. februara 1932.

Savezni načelnik br. Bajzelj izvestio je, da se je osnovao u Beogradu odbor za učešće na svesokolskom sletu u Pragu, te da je u taj odbor od strane načelnštva određen savezni podnačelnik br. Vojinović iz Beograda. Svrha toga odbora je da sabire prijave, daje informacije i pripravi sve potrebito za slet. U vezi s osnivanjem toga odbora zaključio se je da u svrhu tačne evidence izradi načert za prijave učesnika. Načert ima da sadržava rubrike za prijave: muškog i ženskog naraštaja, članova i članica društava za proste vežbe, članova sokolskih četa za proste vežbe, članovi i članica za izbirna takmičenja za prvenstvo SSSR te pojedinaca i obih vrsta — izbirna takmičenja održavaju se 2. i 3. aprila o. g. — zatim članova i članica za takmičenja ČOS. Na javnim nastupima, osim u prostim vežbama, naše Sokolstvo neće nastupiti na glavnom vežbalištu te ujedno otpada i namjeravana savezna posebna tačka, ali će zato moći da nastupe pojedina prijavljena i na dnevni red nakon sleta.

O sokolskoj pesmi

Tko pjeva, zlo ne misli.

Zahvalan sam bratu Burianu, koji me je svojim članom u 4. br. »Sokol. Glasnika« potaknuo, da uzmem pesmu u ruke, pa da napišem ovih par reči o jednoj stvari, koja će se možda nekom, činiti »sitnom«, a jamačno nije takva.

Hoću da reknem nekoliko reči o našoj sokolskoj pesmi, koja je nekako u nas ostala zanemarena. Godine 1926. izdala je doduše naša agilna Jugosl. Sokol. Matica »Sokolsku pesmaricu«, ali od nje nemamo — barem mi Sokoli u ovim krajevima — baš velike koristi. Zašto? Jer od prihv. 20 pesama — osim 3 himne — imaju njih 12 samo slovenačke reči (tekst), a od ostalih 8 sa srpsko-hrvatskim rečima udomaće su se možda samo 3-4 pesme. Neka mi sastavljač pesmarice, moj imenjanat brat

Iz telovežbačkog sveta

KAKO JE RAŠIREN SPORT U JUGOSLAVIJI.

Sve sportske organizacije u Jugoslaviji reprezentiraju u javnosti kao zadnjički predstavnik Savez sportskih Saveza, koji ima sedište u Zagrebu. Inače pak sportske organizacije dele se na 11 raznih sportskih saveza, koji goje razne sportske grane. Tako postoji poseban savez za nogomet, hokeju, nadalje plivački, smučarski, lakoatletski, teniski i drugi savezi, u kojima su udrženi pojedini sportski klubovi. Ako n. pr. jedan te isti klub goje prema nogometu još i hazzenu, plivanju, laku atletiku i t. d. mora da bude učlanjen u sve odnosne stručne saveze. S tim se naravno broj klubova i članstva po pojedinim savezima ne povećava, što vše, u skupnoj je statistici celokupnog sporta u Savezu sportskih saveza svaki klub iskazan toliko puta, koliko puta je učlanjen u pojedine sportske saveze raznih grana. Žadnja statistika sportskih udruženja u Jugoslaviji iskazuje, da je u Savezu sportskih saveza upisano skupa 11 različitih sportskih saveza. Ti savezi broje 32 podsaveta i ukupno imaju 856 klubova sa 136.000 izvršujućih članova. Ovi nam brojevi pokazuju, da se je jugoslovenski sport u poslednjem deceniju razvio veoma lepo.

GAJENJE SPORTA U RADNIČKIM TELOVEŽBAČKIM DRUŠTVIMA ČSR.

Radničke telovežbačke jedinice predstavljaju u Čehoslovačkoj republici drugu najveću telovežbačku, odnosno telesnouzgajnu organizaciju. Pored redovnih telovežbačkih odeljenja, imaju po svojim jedinicama takoder organizovane i sportske osnove, u kojima se članstvo vežba u lakoj atletici, hazzenu, odbocjima, plivanju i t. d. Najraširenija je u radničkim telovežbačkim društima hazzena, koju goje 302 društva, dok broj lakoatletskih osnove iznosi samo 169. Odbocja se vežba u 80 društava, a ciklizam pak u 19. Najmanje je razmerno raširen tenis, dok smučarstvo lepo napreduje naročito u gorskim krajevima. Igrališta i vežbačka za sve navedene grane imaju radnička telovežbačka društva svega 285. Najveći razvijati pokazuju sportske grane u plzenskom okružju, koje ujedno predstavljaju najjače radničko telovežbačko okružje u ČSR uopće. Tamo će se ove godine održati slet radničkih telovežbačkih društava i to u isto vreme, kada i svesokolski slet u Pragu.

SKOLSKE VEŽBAONICE U ČESKO-SLOVAČKOJ.

U prijašnje vreme nije se mnogo pazilo pri gradnji raznih škola na to,

da li je pored ostalih prostorija potrebna također i primerno uređena vežbaonica ili ne. Danas naravno skoro nijde ne podlužu se ni osnovne, a kako li srednje škole bez ovih važnih prostorija. Iz statistike, koju imamo, vidimo, da je n. pr. u Čehoslovačkoj, gde je telesni uzgoj na prilično visokom stupnju, još mnogo i mnogo, skoro 5% svih osnovnih škola bez bilo kakve vežbaonice. Vlastitu vežbaonicu ima samo 2009 osnovnih i 1057 gradanskih škola; u unajmljenim prostorijama za televžbu ili pak po raznim društvenim i drugim privatnim vežbaonicama vežbaju školska deca iz 1846 osnovnih i 422 gradanske škole, dok na drugoj strani ima još 11.045 osnovnih i 389 gradanskih škola uopće bez svoje vežbaonice, a niti u odnosnim krajevima ima kakve druge. To je svakako porazna statistika, ali koja je pak i u mnogim drugim državama isto tako a i još nepovoljnija.

DRŽAVNA POTPORA U FRANCUSKOJ ZA GRADNJU IGRALEŠTA.

Poslednjih godina počelo se u Francuskoj sistematskim širenjem i produbljenjem telesnouzgajnog rada, a to naročito, otkada je u sklopu ministarstva prosvete osnovano državno podtajništvo za telesni uzgoj. Tako dolazi sada od tamo vest, da će država znatnim svotama pomagati općine pri gradnji dečjih igrališta, da bi se na taj način podigao broj uredenih igrališta za omladinu. U tu svrhu donešen je nedavno i zakon, kojim se država obvezuje, da će onim općinama, koje grade igrališta, plivališta, stadione i slične građevine, platiti sve kamate dugova, koje će pojedine općine učiniti za podizanje i izgradnju navedenih objekata. U ovom pogledu postoji jedino ograničenje, da odnosni zajam ne sme biti zaključen za rok iznad 30 godina. Zakon predviđa kao ukupnu svotu za potpore 220 milijuna franaka. — Sada imamo i u Jugoslaviji Ministarstvo fizičkog uzgoja naroda. Nedovoljeno je, da čemo također i mi morati povesti se za primerom Francuske, jer u nas čak i u najvećim mestima nema gotovo nikakovih igrališta, ili su pak ova tako opremljena, da nikako ne mogu da pravilno posluže namenjenoj svrsi. Sokolstvo trebalo bi da sabere sve potrebne podatke o stanju i broju igrališta u državi.

TEČAJEVNI UNIJE FRANCUSKIH GIMNASTA ZA UČITELJE TELOVEŽBE.

Također i ove godine priređuje Unija francuskih gimnasta svoj tzv. viši telovežbački tečaj, kako je to priredila i prošle godine. Oni, koji su ga apsolvirali s uspehom, kvalifikovani su

Znam, da ruža drugčije miriše no ljubičica, da vino drukčije zaudira no pivo ili luka. To sve znam jer imam čulo mirisa. Mirišem nosom.

Znam da med ima drugi ukus no sirice, so drukčije no šefer. To znam zato što imam čulo ukusa.

Znam kad pipam sunder a kada kredu. Prsti mogu po tim predmetima da pipaju i da poznaju da li su mekani ili tvrdi, mokri ili suhi, glatki ili ravnici. Imam čulo pipanja.

Neznámá slovíčka:

Zrak = vid; čich = čulo mirisa; chut' = čulo ukusa; hmat' = čulo pisanja; věděti = znati; obloha = nebesni svod; mračno = oblak; rovinu = ravnica; les = šuma; louka = livada; pole = njiva; město = grad; vesnice = selo; protože = jer zato što; hluk = buka; ticho = mir, tišina; hudba = muzika; rozlčhati se = razlegati se; šplouchati = pljuskat; mluviti = goroviti; slýšetí = čuti; jinak = drukčije; voněti = mirisati; fialka = ljubičica; páchnouti = zaudarati; cibule = luka; oct = sirčec; cukr = šefer; dotykat se = dodirnuti; houbu = sunder; krídla = kreda; věc = stvar, predmet; hmatati = pipati; drsné = hravavo.

Zrak, sluch, čich, chut', hmat', cit.

Vím, že jest obloha, slunce, měsíc. Vím, že jsou mračna a hvězdy. Na zemi hory, roviny, lesy, louky a pole, města a vesnice. Vidím to vše protože vidím. Vidím očima. Mám zrak.

Vím, kdy je hluk a kdy ticho. Vím, kdy zvon zvoní, kdy hudba se rozléhá, kdy voda šplouchá, kdy otec mluví, dítě pláče. Vím to vše, protože slyším. Slyším ušima. Mám sluch. Kdo sluchu nemá, je hluch.

Vím, že růže jinak voní než fialka. Ze víno jinak páchní než pivo nebo cibule. Vím to vše, nebot' čichám nosem.

Vím, že med jinak chutná než oct, sůl jinak než cukr. Vím to, protože mám chut'.

Vím, kdy dotykám se houbou a kdy krídly. Mohu prsty po téch věcech hmatati a tim poznávat, jsou-li měkké nebo tvrdé, mokré nebo suché, blázké nebo drsné. Mám hmat'.

Znam kad je buka a kad mr.

Znam kad zvone zvona, kada se razleže muzika, kad voda pljuska, kad otac govori, dete plače. Sve to znam, zato što čujem. Čujem ušima. Imam sluha. Ko nema sluha, gluš je.

da mogu poučavati televžbu na srednjim školama. Dosada je svršilo ovaj tečaj već preko 400 lica, a u ovogodišnji bilo je primljeno 52 slušača i 75 slušateljica. Svi su morali naravno da se podvrgnu prethodno i prijamnom ispitu. Početkom ovoga tečaja završio se ujedno prijašnji, te se je tom prilikom održala i neka vrst zaključne televžbe, kojoj je prisustvovao i državni podtajnik za telesni uzgoj g. Morinaud. Nadalje je Unija priredila pod pokroviteljstvom g. Morinauda sedmični informativni tečaj o telesnom uzgoju, na kojem je bilo 350 učesnika, među ovima i 4 rektora visokih škola, školski nadzornici, ravnatelji srednjih škola itd. Predavači prikazali su učesnicima ovog tečaja znanstvenu osnovu modernog telesnog uzgoja te su sa izabranim vežbačima izvadili također i praktične vežbe. Francusko ministarstvo prosvete nuda se tako da će bar u najkratčem vremenu u svim francuskim školama uvesti obaveznou pouk telesnog uzgoja, što je i razumljivo, ako se posmisli, da sve dosadanje organizacije, koje se bave telesnim uzgojem, još nisu tako jako razvijene da bi mogle služiti kao osnova za reformu tamošnjeg načina telesnog uzgoja. Novi zakon predviđa također za celu Bugarsku jedinstveni "bugarski" način telesnog uzgoja, što će biti naravno isto tako vrlo teško da se provede. Za

vana uvedba obaveznog telesnog uzgoja narušena je, pa također i u mnogočemu drugom potrebna je bila revizija prijašnjeg zakona. Prilike u Bugarskoj naije ne dopuštaju da bi se odjednom poduzeo također snažan i veliki korak za unapredavanje telesnog uzgoja, što je i razumljivo, ako se posmisli, da sve dosadanje organizacije, koje se bave telesnim uzgojem, još nisu tako jako razvijene da bi mogle služiti kao osnova za reformu tamošnjeg načina telesnog uzgoja. Novi zakon predviđa također za celu Bugarsku jedinstveni "bugarski" način telesnog uzgoja, što će biti naravno isto tako vrlo teško da se provede. Za

učitelje televžbe na srednjim školama biće u buduću propisana visokoškolska izobrazba, za gradanske škole pak dvogodišnji tečajevi, bilo to u zemlji ili u inozemstvu. Za sada zakon ne propisuje nikakovih detaljnih odredaba o načinu izobrazbe profesora, odnosno učitelja televžbe, ali je ipak predvideno, da se pri ministarstvu prosvete osnuje posebni savet za telesni uzgoj, koji će sačinjavati 20 članova, među kojima će se nalaziti predstavnici univerziteta i velike telesnouzgajne organizacije, t. j. Junata, i raznih sportskih saveza, a također i raznih ministarstava.

sumu od 500.000 Kč. Dom će se podići na lepom mestu u Strašnicima.

Reprezentacioni fond mesto za reprezentacije za besposlene. Po primjeru centralnih državnih nadleštava Čehoslovačke, koja su za narednu godinu snizila na minimum svoje fondove za reprezentaciju, poveća se i opštinska uprava grada Praga, koja je iz dobrenih kredita odredila 10.000 Kč za besposlene, mesto da priedi uobičajenu čajanku prigodom rođendana predsednika republike.

175 km praškog tramvaja. Ove godine spremaju se mnoga braća za slet u Prag, pa će ih zastalno interesovati, koliki je saobraćaj u tom velikom gradu. Dužina tramvajskih pruga iznosi preko 115 km, a dužina autolinija preko 60 km; u saobraćaju je 23 tramvajskih linija i više autobusnih; tramvajskih kola preko 3000 i preko 200 autobusa.

Edgar Wallace umro. U Hollywoodu je umro 10. o. m. u čitavom kulturnom svetu poznati engleski pisac Edgar Wallace. Rodio se 1862. godine u Bačkom Petrovcu, gde je polazio osnovnu školu. Gimnaziju dovršio je u Sarvašu, a teologiju učio je tri godine u Bratislavu, a dovršio ju je u Leipzigu, gde je i stekao doktorat. Neko vreme služio je kao kapelan u Novom Sadu, a kasnije je otišao za profesora na evangelički licej u Bratislavu. Neko vreme bio je i u Rusiji (Jurjevu) kao profesor, gde je boravio od godine 1893. pa do prevrata 1918. Godine 1920. postao je kustos muzeja u Turčanskom Sv. Martini, a nakon godine dana preuzeo je mesto profesora crkvene istorije na univerzitetu u Bratislavu. Dr. Kvačala uživa svetski glas kao jedan od najboljih poznavaca Komenskog, o kojem je izdao brojne radove. Svoja dela piše u raznim jezicima: slovačkom, češkom, nemačkom, poljskom i mađarskom.

Jugoslovenski dom u Pragu. Čehoslovačko-jugoslovenska liga u Pragu podnosiće reprezentativan dom, u kojem će imati svoje prostorije. U domu biće i kolegij za naše studente, koji će time u Pragu dobiti svoj definitivni i zbilja pristojni krov. Gradska opština praska votirala je za gradnju doma

nu na 17. januara o. g. u sali državne preparandije. Skupština je bila prilično dobro posećena. Preko 150 članova i članica napunili su potpuno dvoranu preparandije.

Tačno u 10 sati br. starešina otvo-

KRONIKA

70-godišnjica Jana Kvačala. Profesor evangeličkog teološkog fakulteta u Bratislavu dr. Jan Kvačala proslavio je dne 5. februara svoju 70-godišnjicu. Rodio se 1862. godine u Bačkom Petrovcu, gde je polazio osnovnu školu. Gimnaziju dovršio je u Sarvašu, a teologiju učio je tri godine u Bratislavu, a dovršio ju je u Leipzigu, gde je i stekao doktorat. Neko vreme služio je kao kapelan u Novom Sadu, a kasnije je otišao za profesora na evangelički licej u Bratislavu. Neko vreme bio je i u Rusiji (Jurjevu) kao profesor, gde je boravio od godine 1893. pa do prevrata 1918. Godine 1920. postao je kustos muzeja u Turčanskom Sv. Martini, a nakon godine dana preuzeo je mesto profesora crkvene istorije na univerzitetu u Bratislavu. Dr. Kvačala uživa svetski glas kao jedan od najboljih poznavaca Komenskog, o kojem je izdao brojne radove. Svoja dela piše u raznim jezicima: slovačkom, češkom, nemačkom, poljskom i mađarskom.

Jugoslovenski dom u Pragu. Čehoslovačko-jugoslovenska liga u Pragu podnosiće reprezentativan dom, u kojem će imati svoje prostorije. U domu biće i kolegij za naše studente, koji će time u Pragu dobiti svoj definitivni i zbilja pristojni krov. Gradska opština praska votirala je za gradnju doma

IZ ŽUDA I DRUŽTAVA

Zupa Banja Luka

SOKOLSKO DRUŠTVO BANJA LUKA.

Sokolsko društvo Banja Luka održalo je svoju godišnju glavnu skupštini

Pl. nom. gen. ak. vok. znameni
dat. lok. znamenim
instr. znamenim
znamenitimi.
Rudolf Friml.

U lepot predratnom vremenom kada češko-američki kompozitor Rudolf Friml još nije ni sanjao o uspesima svoje "Rose Marie" i drugih slagera bivao je često u nemačtinu. Poziv kapelnika svakako tražio je da gosp. kapelnik uvek bude besprekorno obučen. Posle dugog traženja našao je odanog poštovaoca u jednom praškom šeširiju i davao mu je da mu se pegla cilinder na veresiju. Ali po poštovaoca prošlo je jednoga dana strpljenje i reče:

"Gospodine Friml, trebaju mi novci."

"I meni majstore." „Pa da, ja sam samo hteo da kažem, da meni dajete šešire da vam ih peglam na veresiju, a kupujete ih kod drugoga."

"Da, majstore, reče Friml to ja činim samo s toga što Vas volim i hoču da Vas poštujem. Ja te šešire najime užimam također na veresiju."

Neznámá slovíčka:

Předválečný = predratní; komponista (skladatel) = kompozitor; sniti = sanjati; ostatní = ostali; mívati = imati; nouze = beda, nemačtina; polováni = poziv; ověs = svakako; zavazovati = obvezovati; vždy = uvek; bezvadně = bezprekorno; obléčen = obučen; hledání = traženie; čítel = poštovac; kloboučník = šeširdík; dluh = veresija; žehlit = peglati; přejít = přeći; trpělivost = strpljení; peníze = novci; jinde = drugde; miti rád někoho = voliti nekoga; šetřit = šetřiti; totiž = to jest, naime; bráti = užimat.

Rudolf Friml.

Za krásnych předválečných časů, když šeširovský komponista Rudolf Friml ještě ani nesnil o úspěších své Rose Marie a ostatních slágrů, maval často nouzi. Povolání ovšem zavádalo kapelská, aby byl pan kapelník vždy bezvadně obléčen. Po dlou-

hém hledání našel oddaného čítela v jednom prašském kloboučníkovi a daval si u něho na dluh žehlit cylindr. Ale i číteli přešla jednoho dne trpěliv

rio je skupštinu kratkim govorom i pošto je pročitana poslanica Saveza, dao je reč funkcionarima uprave, da predstavi svoje izveštaje.

Iz tih izveštaja vidi se znatan napredak društva. Kako u tehničkom tako i u materijalnom pogledu.

Br. Miodrag Petrović kritikovao je oštro rad funkcionera i upravu društva i istaknuo naročito nedostatak prosvetnog rada u društvu.

Zatim se prešlo na izbor nove uprave. Ogoromnu većinom glasova izglasana je lista br. dr. J. Perenčevića, te su tako u upravu društva ušla sledeća braća: starešina dr. J. Perenčević, I. zamenik starešine H. Muradbegović, II. zamenik starešine J. Tomić, tajnik Vinko Storeli, statističar Edhem Bekić, načelnik Milan Puhalo, I. zamenik načelnika Emil Zrelec, II. zamenik načelnika Franjo Šebo. Pretsednik prosvetnog odbora H. Muradbegović, blagajnik J. Tomić, članovi upravnog odbora: Milan Cvjetan, ing. B. Jovanović, Vlado Pečenec, Nina Popović, Dobrije Radenković. Revizori odbor: Risto Đepčić i t. d. i. t.

Nakon toga, pošto se nitko nije javio s nikakvim predlogom, br. starešina dr. Perenčević zahvalio se skupštinarima na poverenju i zaključio skupštinu.

SOKOLSKO DRUŠTVO PRIJEDOR.

Prema pravilniku položili su društveni prednjački ispit na dan 16., 17. i 18. jan. braća i sestre: Gabriel Josip, Kondić Jovan, Šarac Milan, Vučković Danilo; sestre: Stefanović Milica, Borojević Gordana, Stojanović Zdravka, Despot Pepca, Stupar Nada, Jakovljević Nata.

Ispitni komisiju, koju je imenovala Sokolska župa Banja Luka, sačinjavali su braća: Simo Radetić, Jovo Vučković, dr. Vukasin Babunović, Pero Radetić, Branko Milošević i Mehmed Balić. Tečaj je vodio župski prednjak brat Miloš Volk.

SOKOLSKA ČETA SVODNA.

U sredu dne 27. januara održala je naša Sokolska četa svoju drugu glavnu godišnju skupštinu u prostorijama odašnje narodne osnovne škole. Od strane matičnog društva Prijedor skupštini su prisustvovali delegati brat Branko Milošević i br. Joca Simić.

U prisustvu velikog broja članstva zamenik starešine brat Katić Ivan otvara skupštinu i u lepom govoru obrazlaže članstvu znacaj Sokolstva na selima i potrebu grupisanja seljaka u čvrste sokolske falange i apeluje na sve članstvo, da i u ovom godinu pregne sa još većom voljom na sokolski rad i da će na taj način pokazati ljubav i odanost za rodenu grdu. Govor br. Katića i čitanje poslanice primljeno je sa velikim odobravanjem.

Nakon toga tajnik br. Simić Svetozar čita svoj izveštaj iz koga se vidi, da je celokupni rad čete bio vrlo plod-

an i aktivan, a naročito na tehničkom i prosvetnom polju. Četa je u prošloj godini priredila svoju javnu vežbu koja je imala jak moralni i materijalni uspeh. Osim toga četa je istupala javno još 7 puta i na svim nastupima postigla lepe rezultate, a na župskom sletu u Banjoj Luci postigla 2 diplome. Na prosvetnom polju rad je tekao također povoljno i to održano je 2 predavanja i oko 30 nagovora, a pored toga osnova na tamburaška, prosvetna i diletanška (pozorišna) sekacija.

Iz izveštaja blagajnika brata Mežulića Bože vidi se da je četna blagajna u prošloj godini bila dosta aktivna, uvezši u obzir današnju krizu, koja se medju ovdašnjim seljacima naročito opaža. Zaostale članarine većim delom su podmirene. Četa je u prošloj godini imala većih izdataka za nabavku tamburaša, za put na slet i ostale prirede.

Načelnik brat Katić Ivan čita svoj izveštaj i naglašava, da je tehnički rad u četu tekao dosta povoljno, ali da on ne može s time biti zadovoljan, držeći se one Tysreće »Nikad zadovoljane i Uvez napred.«

Izveštaji svih funkcionera primaju se sa velikim odobravanjem, nakon čega se pristupa biranju novog odbora te bivaju izabrani: za starešinu br. Lajšić Mijat, tajnik br. Zagorac Tatomić, blagajnik br. Mežulić Božo, načelnik brat Simić Svetozar, prosvetar br. Katić Ivan; revizori br. Vučanović Dragutin i Vučković Đurđa.

Skupština je završena pozdravnim govorom brata Branka Miloševića, delegata matičnog društva Prijedor.

Isti dan uveče priredila je ovdašnja nar. osnovna škola u zajednici sa Sokolskom četom veoma uspelo »Svetosavski besed«, koja je bila toliko posećena, da su u velikoj sali osnovne škole bila sva mesta zauzeta.

Sve tačke programa, kao deklamacija, živa slika, pozorišni komadi i vežbe izvedene su bile vrlo lepo te su na gradene velikim aplauzom.

Iza programa razvila se ugodna zavala sa igrankom i tombolom. Među gledaocima bio je veliki broj domaćih seljaka, kod kojih je ovaj program ostavio jak moralni utisak, te su pri odlasku zahteljeli da još koji put vide ovakvu priredbu.

Župa Beograd

SOKOLSKO DRUŠTVO BEOGRAD IV.

Društvo je održalo svoju godišnju skupštinu uz prisustovanje izaslanika župe brata Mire Stojanovića, starešine župe br. Živkovića, saveznog tajnika br. Brozovića i nekoliko drugih članova starešinstva župe. I pored svih teškoća sa kojima se ovo mlado društvo bori, rad je bio zadovoljavajući.

Paža se stalni porast članstva i napredak u svim granama sok. rada. U novu upravu predložena su ova braća:

Starešina dr. Miodrag Stevanović, zam. star. Franjo Svetišić, tajnik Lazar Simeonović, načelnik Petar Čolović, prosvetar Branko Janković, blagajnik Drag. Tasić, odbornici: Žika Pavlović, Radoje Vukčević, Matko Dugec, Zoran Kirkeli, Franjo Suban, Matko Simčić, Josip Kirac, Milan Zrnić, Radomir Švirkoš, Ljuba Petrović, Ljuba Subić, Viktor Komesarović, Sofija Petrović, Milosav Dukanović, D. Pravdica i Karlo Malek.

Najvažniji zadatci nove uprave biće taj, da društvo dobije što pre potrebno zemljište kako bi moglo posle ovoga da pristupi akciji oko izgradnje sokolskoga doma.

Župa Bjelovar

SOKOLSKO DRUŠTVO VELIKA PISANICA

U nedelju 3. januara u 3 sata posle podne održalo je Sokolsko društvo Velika Pisaniča svoju prvu glavnu godišnju skupštinu, koja je bila vrlo dobro posećena. Skupštinu je otvorio staršina brat Branko Zlatar. Posle pozdravnog govoru pročitao je poslanicu Saveza.

Iza toga su pročitali svoje izveštaje društveni funkcioneri. Iz izveštaja se vidi velik napredak ovog mlađog društva, koje postoji tek 10 meseci. Društvo broji 75 članova (ukupno sa naraštajem i decom), a raspolaže se nešto gotovine i bogatim inventarom.

Posle ovoga je staroj upravi dato priznanje za rad i razrešnica, a zatim je izabrana nova uprava i to: starešina br. Branko Zlatar, zamenik br. Blaž Megla, tajnik br. Stevan Vučić, blagajnik br. Franjo Gazdić, načelnik br. Franjo Stumpf, prosvetar i statističar br. Branko Škrbina, te odbornici braća: Stumpf Josip, Martinčević Josip, Dittmajer Imbro, Prešler Ivan i Ištvarnić Albert i njihovi zamenici Marković Borivoj, Hoffmann Andrija i Šerdan Josip. U nadzorni odbor ušla su braća Torbašinović Mato, Megla Blaž i Štimac Antun.

Nakon obavljenog izbora ponovno izabrani starešina brat Zlatar zahvaljuje se u ime cele nove uprave na površenju i poziva članstvo da pomognu upravu u dalnjem radu. Donesen je i nekoliko važnih zaključaka, n. pr. da se naruče vežbačke sprave i to preči i ruče i da se osnuje Sokolska čitaonica. Tom prilikom brat Torbašinović je pokazao vrlo lep gest time, što u tu svrhu ustupa jednu svoju sobu za Sokolsku čitaonicu. — Skupština je završena u najvećem redu.

SOKOLSKO DRUŠTVO VELIKI ZDENCI

Sokolsko društvo Veliki Zdenci, održalo je svoju glavnu skupštinu 17. januara o. g. Članstvo je pristupilo u velikom broju, a skupštinu otvorio

staršina br. V. Dragaš, saopštivši tužnu vest o smrti staroste sveslovenskog i čehoslov. Sokolstva, brata dr. Šipka Scheineru saradnika i pobočnika osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tysre. — Svi s osećajem bola kliču: Slava mu!

Nakon što je pročitana poslanica Saveza, braća funkcioneri podneli su svoje iscrpne izveštaje, a zatim je razrešen stari i izabran novi odbor kako sledi: staršina Vasilije Dragaš, zam. st. Slavko Šlechta, tajnik Franjo Filipović, prosvetar Mato Čovrak, načelnik Pročazka Vaclav, zam. Vučković Šavo, načelnica Slava Măhovă, zamenica Fenrich Ružena, blagajnik Miško Smiljančić, bl. II. Jakob Fenrich; nadalje su izabrani odbornici, revizori i članovi suda časti. (Imena pisati jasnije! Op. ur.)

Donošeni su također i mnogi važni zaključci za rad u budućoj godini, osnovan je fond za putovanje na sve-sokolski slet.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO TRBOVLJE

Dne 19. t. m. se je vršil obični zbor Sokola Trbovlje ob številni udeležbi članstva.

Obični zbor je vodil starešina br. Sušnik Mirko, ki je uvodoma spregovoril s članstvom nekaj bodrilnih besed, ga pozival naj se strne pod sokolskim praporjem, da združi vse svoje moći v bratski slogi in mogočenjem stremljenju za povzdigo svojih duševnih in telesnih sil v smislu večno lepih naukov začetnika in očeta sokolske misli dr. Miroslava Tysre, katerega 100letnico bo obhajalo letos vse Sokolstvo. Nazdravil je prvemu Sokolu Nj. Vel. kralju Aleksandru I. ter prvenu starešini Nj. Vis. prestolonasledniku Petru. Spominjal se je umrlih članov in članic. Nato je pozdravil zastopnika celjske župe br. dr. Hraščevca.

Sledila so stvarna poročila funkcionarjev. Iz poročil brata načelnika Bizjaka in sestre načelnice Paradiževe je pomeneti, da je letos tudi delo u telovadnicu oživelj. Telovadba sama pa se je gojila smotreno, kar so pokazali vse javni nastopi. Na župni tekmisi so si poborili naši telovadci in telovadke čestna mesta u diplome. Javnih nastopov je bilo već in sicer doma, pri Sv. Katarini, v Hrastniku, v Litiji, v Mediji-Izlake, Zagorju, Radečah, Vačah in Židancem mostu.

Iz poročila br. tajnika Pleskoviča posnemamo, da šteje društvo 282 članov in 100 članic, skupaj 382. Telovadlo se je znižalo, ker so bili črtani vsi oni, ki niso redno plačevali članarino. Naraščajo šteje društvo 60 moškega in 73 ženskega, moške dece pa 302 in ženske 258, skupno toraj 1075 pripadnikov. Delovanje društva je bilo v vsakem pogledu prav dobro.

Iz poročila blagajnika Jesiha je razvidno, da se je letos društveni dolg

znatno znižal, kljub temu, da je bilo treba izvršiti na domu nekoliko popravil. Revizijsko poročilo povedarja veliko vestnost in točnost običih bratov blagajnikov, za kar predlagala, da se jima izreče priznanje in zahvala.

Poročilo brata prosvetara Vončine je bilo precej obširno. Prosvetni odsek je priredil 12 predavanj, ki so bila vsa dobro obiskana. K uresničenju prosvetnega programa je mnogo pripomogel dramski odsek, ki je tudi v prečenem letu nastopal osemkrat doma, gostoval pa tudi v Hrastniku in Zagorju.

Gledo Sokolskega kina priporoča, naj bi se dajali predvsem kulturni filmi. Naročnikov Sokolskega glasnika je premalo. Isto velja za »Sokoliča« in »Našo radost«. Glavna skrb bi se morala posvečati vzgoji naraščaja in dece. S temi bi se lahko priredili na leto najmanj 2 akademije, kar bi bilo zelo dobro že z ozirom na starše. Umestne bi bile tudi druge prireditve mladinskega značaja.

Brat gospodar inž. Hamrla, je poročal o delovanju gospodarskega odseka, ki je bilo zelo povoljno.

Predsednik tombskega odseka br. Kos je poročal o izidu tombole, ki je prireja društvo v svrhu sanacije svojih dolgov. Kljub krizi je prinesla lancasta tombola društvu okrog 23.000 Din cistega dobitka.

Po poročilih društvenih funkcionarjev, je povzel besed zastopnik župe br. dr. Hraščev, ki je povdarjal svoje veselje nad vzhornim delovanjem trboveljskega društva. Kot zastopnik trboveljskega Sokola pri župi, bo tudi v bodoče podpiral stremljenja društva.

Na to so se izvršile volitve nove uprave, ki bo predlagana župi v imenovanje. Dosedanji starešini br. Sušnik je odločeno odklonil mesto strešine, kar je vzel vse članstvo z obžalovanjem na znanje.

Izvoljeni so bili: Staršina Pleskovič Rudolf, podstaršina inž. Ivo Ivanović, tajnik Pavšak Robert ml., prosvetar Vončina Edgar, načelnik Bizjak Mirko, podnačelnik Hlastan Slavko, načelnica Štih Erna in podnačelnica Rojc Milka. Odborniki: inž. Hamrla Jan, inž. Štefe Fran, inž. Lojze Dular, Persoglio Nace, Jesih Adolf, Gonelli Rudolf, Kužnik Dominik, Letnik Jože, Pavšak Martica, Toman Vilko, namestniki pa: Feštaj Franjo, Odlazek Poldi, Jamšek Edi, dr. Hugo Baumgartner, Gunja Rudolf, Požun Edvard, Rupnik Karl, Tori Jože, Dolinar Ivan in Berger Ivo ml. Revizorji: Perme Franc, Radej Drago, Šetine Franc, namestniki: Paš Franc, Paulin Vinko in Rainhofen Poldi. Zastavonoša: Železnik Franjo in Letnik Franjo.

Ko se je novoizvoljeni starešina v imenu nove uprave zahvalil za zaupanje dosedanju starešini br. Sušniku za njegovo dosedanje požrtvovalno delo, se je izvršila zaobljuba na novo pristopivših članov.

Neznámá slovíčka:

Teče = teško; onemocněti = razboleti se; stav = stanje; zhoršiti = pogoršati; jest treba = potrebo je; provesti = izvršiti; hledati = tražiti; tedy = dakle; muž = čovek; hoditi se = odgovarati; skutečně = zbilja; přihlásiti se = přijavit se; jistý = izvesan; odpovídati = odgovarati; podníknouti = uslov; věc = stvar; však = medutin; dovděti se = dozvatni; proudit = teći; otevřít = otevřít; vzpímiti se = uspravit se; lož = postel; zavolati = viknuti; at Žije = nek živé, živila.

Devetnaest čas.

(Na Beogradskom radiu u utorak 8. marta 1932. u 19 časova.)

IV. vrsta imenica.

Po IV. vrsti menjaju se imenice ženskoga roda koje se u prvom padaju jednine svršavaju na suglasnik a u drugom padaju jednine imaju nastavak 4:

Leb (lbi) = lobanja; hul (holi) = štap, palica; sūl (sol) = so; ocel = čelik; hrud' = grudi; lod' = lada; mēd' = bakar; pid' = pedalj; čast = deo; čest = čast, poštenje; hrst = pregršt; labut' = labud; pečet' = pečat; kořist = plen; les = lukavstvo; propast = ponor; vlast = domovina; minulost = prošlost; nemoc = bolest; noc = noć; pec = peč; vés = selo; rez = rda; lež = laž; rež = raz; řeč = jezik, govor; žluč = žuč; i. t. d.

Sve ove imenice menjaju se po tipu kost:

Sg. nom.	kost	Pk.	kosti
<tbl

Rosija - Fonsier • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Obračnavače so se še nekatere slučajnosti, nakar je zaključil starešina občni zbor.

SOKOLSKO DRUŠTVO ARTIČE.

Naš Sokolsko društvo je dne 17. januarja v prostorijah osnovne šole imelo svoj letni občni zbor, ki ga je otvoril starosta br. Martin Rožman s pozdravom vsem navzočim članom. Nato je v krasnih besedah orisal razvoj in lep napredok našega mladega društva. Govor staroste je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Sledila so poročila posameznih društvenih funkcionarjev.

Nadzorstveni odbor je pohvalil delovanje posameznih odbornikov, kateri vestno izvršujejo njim poverjeno delo.

SOKOLSKO DRUŠTVO PETROVČE.

V soboto, dne 23. januarja se je vršil redni občni zbor Sokolskega društva Petrovče. Ob primerni udeležbi članstva je otvoril zbor starešina br. R. Wudler s kratkim nagovorom, spominjajoč se težke izgube, ki je zadela Sokolstvo, ker mu je umrl br. Scheiner, nakar je prosvetar prebral poslanico Saveza. Iz poročil funkcionarjev je razvidno, da je društvo po svojem delu in številu članstva lepo napredovalo.

Načelnik br. Sr. Pečar je poročal o delu v telovadnicah, kjer vežbajo vsi oddelki; tudi so tudi nastopili na društvenem nastopu, prirejenem za 10. obljetnico obstaja društva in pri nastopih sosednjih društev in župe. Po poročilu prosvetarja br. St. Kodriča je priredil prosvetni odsek igro, nagovore pred vrsto, 8 predavanj, večjo zabavo in več popoldanskih oz. večernih družabnih sestankov. Društvena leposlovna knjižnica, ki jo vodi uspešno knjižničar br. R. Godiel, se je zelo povečala. Skoda le, da je za dobro knjige še vedno tako malo zanimanj. Z intenzivnejšim delom društva narašča tudi njegovo denarno poslovanje; knjige, blagajničarke sestre St. Boječeve izkazujojo 37.006.36 Din prometa, od tega 19.935.70 Din dodatkov. Po poročilih je izvolil zbor novo upravo, ki jo tvorijo v glavnem člani lanske uprave z br. R. Wudlerjem na čelu. Društvo pridobi letos nov odsek — strelski, ki ga bo organiziral br. I. Dolinar.

SOKOLSKO DRUŠTVO VELENJE.

Enoletno delo našega Sokola smo pregledali ob veliki udeležbi članstva v nedeljo, 31. januarja, na redni glavni skupščini, ki jo je vodil starešina br. Kurnik Tone. Uvod zborovanju je tvojilo predavanje prosvetarja br. Kramarja o pokojnem br. dr. J. Scheinerju. S skrbno izbranimi podatki naš je predavatelj podal lik tega vzor-Sokola, čigar življenje je bilo tako tesno združeno z napredkom vsega Sokolstva. S trikratnimi »Slava« klici je članstvo počastilo spomin velikega Sokola. S pozdravom našemu prvemu starešini Nj. Vis. prestolonasledniku Petru in njegovemu I. namestniku br. Ganglu je otvoril br. starešina občni zbor. Prečital je pozdrava našega bivšega načelnika br. Kušarja iz Hrastnika in br. Reječa iz Šoštanj. Po zanositi svezni poslanici je podal izperto in jasno poročilo o delovanju našega društva, in sicer s treh vidikov — telovadnega, prosvetnega in socijalnega. Uspeh, dosežen v preteklem letu, je nadvse zadovoljiv in želeti je, da bi v prihodnjih letih uspeh bil, ako ne večji, vsaj na tej višini. V telovadnem pogledu zanimanje raste, orodje se je pomnožilo in tudi na bolj ustrezajoče prostore za telovadbo v zimskih mesecih se je začelo resno misliti. V prosvetnem oziru se je delo vršilo v obliki nagovorov pred vrsto, predavanj in dramatičnih prireditv. Načrti za bodočnost kažejo še lepsi razmah v tej smeri: snuje se pevski zbor, pravljiva in obnavljiva se oder, ki bo ustrezal našim prilikam. Našo društvo ima največ članov med rudarji in storce, mora zanimati za odpomoč bei, ki tare rudarje — žrtve, današnje gospodarske neurejenosti. Iz poročila br. starešine smo razvideli, da je društvo tudi v tem oziru bilo vedno na mestu, kar bode skušalo storiti tudi v bodoče. Dalje se je br. starešina zahvalil Direkciji drž. rudnika Velenju, ki je pod vodstvom br. ing. Čučeka bila v veliko pomoč mlademu društvu in Udrženju rud. nameščencev v Velenju, ki je tudi našemu članstvu stavilo na razpolago bogato knjižnico in sponzorovo klavirje. V iskrenih besedah je spomnil tudi pokojnih br. dr. Žižeka iz Velenja in br. Mediča iz Šoštanj.

Sledilo je tajniško poročilo brata Pušenjaka, ki nam je podalo prav razveseljivo sliko živahnega dela.

Istotako je bilo z zadostenjem sprejeti poročilo načelnika br. Prestorja, ki nam je z radostnim obražom podajal številke vseh telovadcev vrst (10.470 telovadcev v 350 telovadnih urah) ter nas uveril, da smo lahko ponosni na telovadci del društva, saj

so se naši telovadci udeležili vseh nastopov v okolici, prinesli s Celjskega župnega zleta prav častne lovoričke in priredili domač društveni nastop, ki bi bil v ponos celo starejšim in močnejšim društvom.

Smučarski odsek pod vodstvom br. Kocha šteje 18 članov, 7 članic in 21 naraščajnikov.

Matrikar br. Bozovičar nas je seznanil z gibanjem članstva v preteklem letu. Društvo šteje danes 133 članov, 42 članic, 27 m., 28 ž. naraščaja in 130 dece, skupaj torej 350 sokolskih pripadnikov.

Društvenemu zdravniku br. dr. Kolšku se je izrekla zahvala za pregled telovadcev oddelkov, ki se vrši z vso skrbnostjo vsake polletje.

Prosvetno poročilo je podal šolski upravitelj iz Cirkove br. Kramar, ki je v tehnem, prepričevalnem komentariu istega naglašal potrebo ljudzni do sokolskega dela, do ideje, ki sicer ne nudi koristi in slave, ki pa daje zavednemu članstvu v današnjih razvrednih razmerah največ moralne opore v zdravega optimizma.

Blagajnik br. Bela nam je v letnem obračunu dokazal, da se s pridnim delom v vestnem gospodarstvom more tudi v težkih časih dosegči primerno uspehe. Blagajna izkazuje Din 10.394.96 premoženja.

Sledilo je še poročilo oredjarja br. Fr. Stoparja, ki vzdržuje poverjeno oredje v vzornem redu in skrb tudi lastnoročno za kompletiranje istegas.

Predsednik nadzornega odbora br. ing. Čuček poda poročilo o reviziji, izreka zahvalo celokupnemu odboru in predlaga razrešnico, ki se soglasno sprejme.

Br. starešina obrazloži potrebo ustanovitve gradbenega odseka v svetu pribave načrtov, dearnarnih sredstev in materiala za gradnjo skromne telovadnice, čim bi bila gmotno osigurvana.

Pri nato sledenih volitvah, ki so potekle v bratski slogi, je odbor ostal s par izjemami isti s starešino bratom Tonetom Kurnikom na čelu. Med novimi člani uprave oziroma njih namestniki so br. Sovinek in br. Sedej, za predsednika gradbenega odseka je bil izvoljen br. ing. Čuček. Na predlog br. starešine so bili odposlani pozdravi skupščine Saveznu starešini Nj. Vis. prestolonasledniku Petru in I. načelniku bratu Ganglu.

Z novimi načrti, novimi upi in s še večjo vnočno za urešenje večnolepih sokolskih idealov smo se po dnevnom zborovanju razšli. Zdravo!

Zupa Četinje

SOKOLSKO DRUŠTVO BAR.

U nedelju 17. januara održana je VI. redovna glavna godišnja skupština Sokolskog društva v Baru. Pre prelaza na dnevni red upućene su pozdravne depeše, koje je skupština primila aklamacijom.

Brat Popović Jagos, zamenik starešine, odao je poštu, poč. starešini SSS i ČOS br. dr. Scheineru, održavši o njegovem životu i radu lep govor, koji je skupština pažljivo saslušala, odavši pokojniku poštu poklikom »Slava mu!«

Zamenik starešine pročitao je izvestaj o radu uprave u 1931. godini, iz koga se vidi, da je društvo radilo sa vanrednim uspehom i postiglo u svom radu zadovoljavajući rezultat. Izveštaj o radu uprave, nakon kratke i stvarne diskusije, primljen je od skupštine.

U novu upravu zatim birana su braća: starešina Popović Jagos, zamenik Vukotić Mitar, tajnik Đurović Radojan, blagajnik Popović Rado, prosvetar Strahinjić Marko, načelnik Niketić Jovan, a za zamenike braća: Niketić Savo i Pavićević Milo; za načelniku izabrana je sestra Černja Elizabeta, za zamenice sestre Jovanović Leopolda, Kominu Jelenu; članovi uprave: Vujošević Vujić, Migot Jacinto, Komadina Dušan, Gligo Rikardo, Božović Mitar, Orlanđić Dušan, Pileš Augustin, Omerbašić Zejnec; zamenici: Kampijelo Elpo, Jovanović Vasilje, Tuš Nikolaj, Čerimović Alil, Mijočević Stojan; revizori: Jovanović Gajo, Petrović Čedo, Mihailović Vasilije; za menice: Čefarjan Anatolije i Karadžović Jasjar; članovi suda časti: Radević Andrija, Šoč Duro, Ivović Đuro, Iličković Blažo, Mrćarica Marko; za menice: Karanjić Đuro i Kacić Jusuf.

SOKOLSKO DRUŠTVO TIVAT.

U nedelju 31. januara Sokolsko društvo v Tivtu održalo je svoju godišnju skupščinu, v prostorijama domačije Jadranske straže.

U 10.30 časova starešina društva br. Stojanović otvara skupščinu i prve misli upučuje Nj. Vel. Kralju i Nj. Vis. Prestolonasledniku, a zatem pozdravlja bratski Savez i župu preko župskog delegata. Govori o radu i zaslugama preminulog brata dr. Scheinerja Josipa in pozivlje prisutne, da mu oddadu zadnjo poštu, sto prisutni prihvataju sa »Slava mu!« Pročitani su izvestaji pojedinih funkcionera i totnika, prosvetara, gospodara, načelnika

nik, statističara, blagajnika, odbora za gradnjo doma i revizora, iz kogih se moglo videti, da je društvo u svakom pravcu napredovalo. Nakon prečitanih izveštaja prešlo se na predlaganje uprave, koja je predložena kako sledi: starešina br. Stojanović Dragoljub, poststarešina br. Les Franjo, prosvetar br. Rajčević Šime, načelnik br. Kureš Vlajko, načelnica sestra Padovani Marija, tajnik br. Katičić Dragomir.

SOKOLSKO DRUŠTVO BIJELA.

Na glavnoj godišnjoj skupštini, održanoj dne 24. januara o. g., članovi i članice bijeljskog Sokolskog društva rešili su, da svom dosadašnjem načelniku bratu Lovri Fatorini, intendanskem potporučniku, prilikom odlaska iz Bijele, zbog čega je svoju dužnost predao zameniku bratu Milošu Vukoviću, izrekli pohvalu i priznanje na njegovom zauzimanju i trudu što je ulagao v rad za napredak ovog Sokolskog društva.

Cencii brata Lovra Fatorini-a kao odličnog sokolskog radnika, koji je od dana osnutka našeg Sokolskog društva pa sve do danas sa najboljom voljom i odusvrljenjem radio na razvitku Sokolstva u našoj sredini, zbg čega je bio medu Bijeljanima naročito voljen i omiljen, članovi i članice ovog Sokolskog društva smatraju za dužnost da ovim putem izraze bratu Fatorini-u svoja ocenjana duboke zahvalnosti na aktivnom i požrtvovnom radu u funkciji, koju je na čast sviju nas predano i savcno vršio. — Članovi i članice.

Zupa Karlovac

SOKOLSKO DRUŠTVO KARLOVAC.

U suboto navečer 23. jan. održana je glavna godišnja skupština društva, kojoj je kao delegat župe prisustvovao br. Mirko Malović. Skupština je bila vrlo dobro posećena i protekla je u najboljem redu i raspoloženju. Nakon što je starešina društva u 8 i po sati kratkim pozdravnim nagovorom otvorio skupščinu, pročitana je savezna poslanica i izabrana su dva overovatelja zapisnika. Nakon izveštaja pojedinih funkcionara i revizionlagnog odbora skupština je podelila staroj upravi jednoglasno razrešnicu. Zaključeno je, da članarinu za društvo te doprinosisa župi i Savezu ostani isti kao i u prešloj godini. U pogledu proširenja društvenih prostorija skupština je dala odbor za gradnju Sokolskog doma slobodne ruke. Nakon toga prešlo se na izbor nove uprave. Izabrana je lista predložena po kandidacionom odboru, u koju su ušli pored starih članova uprave i nekoja nova braća i sestre. Skupština je zaključena u 10 i po sati.

Na I. redovnoj sednici održanoj u utorki dne 26. jan., konstituirao se je upravi odbor kako sledi: starešina dr. Variola, zamenik starešine Žemljak Milan, tajnik Borođaški Dušan, načelnik Kubiček Karel, zamenik načelnika Blašković Branko, načelnica Vlastimila Blašković, zamenica načelnice Jelka Koprića, prosvetar Sablić Marko, blagajnik I. Boško Dozet, blagajnik II. Vragović Jelka, statističar I. arhivar Andolšek Ludvig, statističar II. Miletić Juraj, ekonom Žemljak Milan, zamenik ekonoma Sedlaček Franjo, gospodar Anka Frelih, pročelnik zavrnog odbora i glazbe Josip Koprića, socijalni otsek Dobrinić Stepan i Grdešić Rudo, zapisničar i notar Janković Josip, članovi uprave: dr. Bendulić Stanko i Kozina Mirko; zamenici: Krištof Ferdo, Hranilović Janko, Dočkal Božo, Kopjar Dragutin, Vujanović Vaso; revizori: Bauer Branko, Zlatović Lazar i Frelih Oto; zamenici: Jamnicki Julijan i Ercegović Mirko; sud časti: Tončić Stanko, dr. Pasek Nikola i Šajatović Marija; zamenici: Draganić Anton i Mateša Nikola.

Zupa Kragujevac

ZUPSKI PREDNJAČKI TEČAJ.

Od 10. do 24. januara o. g. priredila je ova župski prednjački tečaj u Kragujevcu. Tečaj je pohadal 36 učenika, od kogih 13 ženskih i 23 muških. Po zanimaju tečajci su bili: 15 učitelja-ca, 1 policijski činovnik, 2 zatnaliće, 2 trgovca, 1 zemljoradnik, 5 studenta i daka, i 10 ostalih zanimanja.

Predavači su bili: za sistem br. Vasilje Đorđević, član T. O. župe, za metodiku, strojive vežbe i uređenje vežbaonica i sprava br. Milorad Obrenović, zamenik načelnika župe, za organizaciju i administraciju br. Ilija Pavlović, sekretar župe, za ideju i istorijski br. Milan Krestić, prosvetar župe, za lekarske predmete br. dr. Miodrag Kostić, za širenje trezenosti u Sokolstvu br. Drag. Dimitrijević, zamenik starešine župe, za proste vežbe na spravama, igre, različnosti, laku atletiku br. Josif Prohaska, načelnik župe.

Največja pažnja poklonjena je na tečaju vežbam, za katere niso potrebne sprave, jer ih večina društava nemata.

Župski tečaj od 10. do 24. I. 1932

Novica Malešević, polic. činovnik iz Bjajne Bašte.

Svakom tečaju izdaće se uverenje o tome kako je tečaj posećivao i sa kakvom je pažnjom i razumevanjem pratilo predavanja.

Iako župa ne raspolaže dovoljnim novčanim sredstvima, ipak je svakome tečaju ukazala novčana pomoć i to državnim službenicima po 100 dinara i ostalima po 150 dinara. Tečajima iz Kragujevca nije dato na ime pomoći ništa. Prenočišta su bila za tečajce besplatna, i to za muške u kasarni XIX. pešadijske pukovnije, učenike vojske i mornarice, za ženske u internatu ovačnje Ženske učiteljske škole, po odobrenju direktora te škole br. Gligorija Hidži Taškovića. — J.P.

SOKOLSKO DRUŠTVO KRUSEVAC.

U nedelju 10. januara održana je u Sokolskom domu glavna godišnja skupština kruševačkih Sokola. Skupština je otvorena starešina društva u 8 i po sati kratkim pozdravnim nagovorom otvorio skupščinu, pročitana je savezna poslanica i izabrana su dva overovatelja zapisnika. Nakon izveštaja pojedinih funkcionara i revizionlagnog odbora skupština je podelila staroj upravi jednoglasno razrešnicu. Zaključeno je, da članarinu za društvo te doprinosisa župi i Savezu ostani isti kao i u prešloj godini. U pogledu proširenja društvenih prostorija skupština je dala odbor za gradnju Sokolskog doma slobodne ruke. Nakon toga prešlo se na izbor nove uprave. Izabrana je lista predložena po k

Skupštini su prisustvovali na čelu sa br. Stevom Nikolajevićem, starši nom Sokolskog društva Kruševac i svim članovima stareinstva ovog društva.

Župa Ljubljana

ŽUPNA SKUPŠČINA

V smislu § 12. in 13. župnih pravil ter na podlagi sklepa seje župne uprave z dne 26. januarja 1932. sklicujemo za

nedeljo dne 21. februarja 1932. ob

9. uri dopoldne

v mali dvorani sokolskega doma Sokola I na Taboru v Ljubljani

redno župno glavno skupščino s sledenjem dnevnim redom v smislu § 14. župnih pravil:

1. Otvoritev, pozdrav in poročilo župnega staroste.

2. Poročila župnih funkcionarjev: tajnika, načelnika in načelnice, predsednika prosvetnega odbora, blagajnika in knjigovodje (računski zaključek za l. 1931.), statističarja, predsednikov odsekov:

gospodarskega, gradbenega, socijalno-zdravstvenega, narodno obrambnega,

župnega nadzornega odbora.

3. Razprava o proračunu za l. 1932. in določitev višine župnega poreza:

4. župni zlet 4. in 5. junija 1932. v Ljubljani in udeležba naše župe na IX. vsesokolskem zletu v Pragi l. 1932.;

5. program dela v letu 1932.;

6. predlogi župne uprave in župnih edinic;

7. predlog upravi Saveza SKJ za imenovanje članov župne uprave, nadzornega odbora in časnega razsodnika;

8. Slučajnosti.

Na podlagi § 13. župnih pravil se morajo udeležiti župne glavne skupščine delegati vseh župnih edinic, katere dolci po predpisanim ključu uprava društva ali čete. Po možnosti naj se udeleže župne skupščine vse društveni staroste.

Eventuelni predlogi društev, ki naj bi prišli na dnevni red župne glavne skupščine, se nam morajo poslati najkasneje do 15. t. m.

Z ozirom na važnost dnevnega reda in radi velikih pripreditev v tekočem letu, kakor v Vašem lastnem interesu in v interesu bodočega dela v naši župi prosimo, da se udeleže župne glavne skupščine delegati vseh društvenih starosti.

gospodarskega, gradbenega, socijalno-zdravstvenega, narodno obrambnega,

štov in čet in naj niti ena edinica ne izostane. Župne glavne skupščine se udeleži tudi delegat uprave Saveza SKJ iz Beograda.

Prosimo Vas, da vzamete predstojni poziv na župno glavno skupščino na znanje, in Vas v pričakovanju točne in zanesljive udeležbe bratsko in iskreno pozdravljamo. Zdravo!

Župna uprava.

Župa Niš

SOKOLSKO DRUŠTVO NEGOTIN.

Na dan 24. januara o. g. održana je godišnja skupština Sokolskog društva Negotin. Skupština je otvorio staršina društva br. Kv. Tomov, dir. gimn., i uputio prve pozdrave Nj. Vel. Kralju i staršini našeg Sokolstva Nj. Vis. prestolonasledniku Petru. Posle toga br. Tomov je potestot skupština na dva teška sokolska gubitka, koja su za naš Sokolstvo veoma osetna. Ti gubici su IV. zamenik saveznog staršine br. dr. Pavle Mergenthaler i staršina čehoslovačkog i slovenskog Sokolstva br. dr. Josip Scheiner. Svi prisutni su ostojali 1 minutu čutanjem, odvsi tako pokojnicima poštu, kliknuvši im zatim »Slava!».

Posle toga prešlo se na dnevni red. Izabrani su overovitelji zapisnika, pa se prešlo na raspravljanje izveštaja. Pročitani su izveštaji tajnički i prosvetarski, koje je sastavio br. prof. D. Mrvaljević, prosvetar društva. Zatim su pročitani izveštaji blagajnika br. M. Đorđevića, načelnika br. Danila Bogića i statističara sestre V. Radošavljević. Svi izveštaji primljeni su gotovo aklamacijom. Ipak je bilo i kritike i opozicije, ali vrlo neznatne. To u toliko pre, jer kritika nije bila ničim osnovana, pa je celo skupština prešla preko toga kao bespredmetnog. Raspravljalo se i o svim drugim aktuelnim sokolskim pitanjima i svuda su primljeni predlozi stare uprave. Najzad se prešlo na predlog o imenovanju nove uprave, te je tada ustao br. dr. Al. Todorović i predložio skupštini, da i nadalje ostane stará uprava, koja je u toku od dve godine veoma mnogo unapredila društvo. Skupština je predlog primila aklamacijom, sem dvojice opozicionara, koji nisu iz nedovoljno objašnjeni uzroku odobravali rad stare uprave. Skupština je završila rad u najlepšem raspoloženju.

Sokolsko društvo Negotin napreduje v toku od dve godine rapidno. U maju prošle godine uspešno je organizovalo VII. župski sokolski slet. Zatim je dobilo zastavu, dar predsednika vlade g. Petra Živkovića, koja je u isto vreme lep znak priznanja Sokolskog društva Negotin. Zastava je stala 22.000 Din. Društvo raspolaže još i sa lepo uređenom sokolonom i svim potrebnim spravama u vrednosti od 32.000 Din, kao i sa sokolskom limenom glazbom od 18 instrumenata u vrednosti od 12.000 Din. Glazba več sa uspehom sudjeluje na svim sokolskim priredbama. Vrednost imovine društva iznosi oko 72.000 Din, od toga gotovine oko 5000 Din. Duga društvo nema nikakvog.

Milo nam je što možemo konstatovati i uspešan rad sokolskih četa, kojih ima 10 sa 515 članova. Sve su čete održale svoje godišnje skupštine i svome radu izvestile svoje matično društvo Negotin. Samo pak društvo Negotin broji 451 člana, što vežbača što pomagača. Sa ovakvom rezultativom Sokolsko društvo Negotin ulazi u novu godinu rada, koja će biti, nadamo se, još plodnija i obilatija svojim radom na širenju Sokolstva u Krajini.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vse tiskarske dela od najpreprostejšega do najmodernjega.

Tisk šolske, mladinske, poslovne in znanstvene knjige. — Ilustr. knjige v nobenem in večbarvenem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, c. n. likov in reklamnih listov.

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Šolski zvezki za osnovne, mešč. in srednje šole. Risanke, dnevnički in beležnice.

Vse tiskovine za društva in šole (tiskarske, letiske, izpričevala itd.) dajejo v tisk Učiteljski tiskarni!

UČITELJSKA KNJIGARNA

Ima v zalogi: Galerijo naših mož: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Stomšek, 4. Prešeren, 5. Levstik, 6. Štritar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerč, 10. Tavčar, 11. Levec, 12. Erjavec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangl, 16. Parma, 17. Korsnik, 18. Maister, 19. Župančič, 20. Strossmayer. Slika 10 Din.

Originalne korice za sokolske listove

Na koncu svake godine povezujte naše sokolske listove i pohranjujte ih za svoju biblioteku. U tu svrhu izrađene su vrlo ukusne korice i to za:

„Sokolsku Prosvetu“ u crvenoj boji — cena 15— Din,

„Sokolića“ u zelenoj boji — cena 15— Din i

„Našu Radost“ u plavoj boji — cena 12— Din.

Korice naručuju se kod

Učiteljske tiskare, Ljubljana, Frančiškanska ulica

ИНДУСТРИЈА СОКОЛСКИХ ПОТРЕПШТИНА

БРАНКО ПАЛЧИЋ ♦ ЗАГРЕВ

Краљице Марије 6
Добављач Савеза Сокола краљевине Југославије

Бројни наслов: „Трикотажа“ Загreb • Телефон интерурбан 26-77

Izražujem sve vrsti sokolskih potrepština za javni i izletni nastup svih kategorija našega članstva in to tačno prema propisima Saveta Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike u originalnih bojama proučnih odelja nalaze se u knjizi „Organizacija Saveta Sokola CKJ“. — Zahtevajte cencike in проспекте. — Цене vrlo umerene, a za točnu in solidnu izrabu jamicim

RUDE IN KOVINE

D.D.

LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 15

Naslov za brzojavke: **Rude**
Telefon interurban štev. 2827

En gros:

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova pločevina, svinčena pločevina, pocinkana železna pločevina, cinkovo belico (izdelek Cinkarne, d. d. Celje), barve, žveplenokislá glina, aluminijev hidrad, bakrena galica, cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti ostanki, rude vse vrst

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRIJENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspršava tiskalice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagističnog sadržaja, plakate, diplome, znacke, legitimacije i muzikalije. Komisija prodaje odora sviju kategoriju

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43, — POŠTANSKO CEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 15.837
ZAHTEVAJTE CENIK

Klišeje

vse vrst, enobarvne in večbarvne izdeluje klišarna
JUGOGRAFIKA LJUBLJANA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23
Telefon štev. 2495

Državna željezara

»VAREŠ«

Poštanska, telegrafska i željeznička stanica

Vareš - Majdan

Preduzeće posjeduje 4 rudnika željezne rude, dvije visoke peći, ljevaonicu željeza, metala i čelika, te mašinsku radionicu.
Rudarski proizvodi: Hematit sa 60% sadržine željeza, limonit i siderit sa 50% sadržine željeza.
Proizvodi visokih peći: Martinovo i ljevaoničko sirovo željezo, te zrcalasto sirovo željezo.
Ljevaonica proizvoda: Odljeve od sivog željeza do neograničene težine, vodovodne cijevi svih dimenzija prema njemačkim normama sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. — Kanalizacioni i gradjevinski lijev. Trgovački lijev i peći. — Strojne dijelove za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd. Metalne dijelove i elektro - čelični lijev.